

"Wszystkie dzieci i młodzież mają prawo do życia w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, wolnym od zagrożeń (...), a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić"

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. MIECZYŚŁAWA WIECZORKA W OLSZANIE
ROK 2023/2024

Spis treści

1. Założenia teoretyczne.....	3
2. Prawne wyznaczniki funkcjonowania szkolnego programu wychowawczo- profilaktycznego	3
3. Diagnoza potrzeb w tym analiza zasobów szkoły oraz występujących zagrożeń	4
4. Cele profilaktyki i pracy wychowawczej w szkole.....	5
5. Model absolwenta- oczekiwane rezultaty.....	6
6. Zadania szkoły w zakresie profilaktyki i wychowania.....	7
7. Strategia ewaluacji programu.....	9
Podsumowanie.....	10
Harmonogram działań i sposób realizacji założeń programu w roku szkolnym 2023/2024 załącznik nr 1).....	11
1. Zdrowie – propagowanie pozytywnych wzorców zdrowego stylu życia.....	11
2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych.....	13
3. Kultura – wartości, normy, wzory zachowań.....	16
4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych.....	19

1. Założenia teoretyczne

W procesie wychowania na co dzień przyświeca nam myśl Janusza Korczaka „**Pomóżmy dzieciom, by każdy z nich stał się tym, kim stać się może.**”

Program skierowany jest do uczniów klas I – VII w Szkole Podstawowej im. M. Wieczorka w Olszanie. Program wychowawczo-profilaktyczny jest programem długofalowym, przewidzianym do realizacji w ośmioletnim cyklu kształcenia. Stworzono go ze względu na zagrożenia wynikające z zachowań agresywnych, przemocy słownej i fizycznej wśród uczniów oraz w celu zapobiegania patologiom i innym zachowaniom ryzykownym, a także ze względu na zwrócenie uwagi na wzajemną pomoc.

Nowe prawo oświatowe podaje nowoczesne definicje pojęć, które stanowią podstawę niniejszego programu:

Wychowanie - wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży” (art. 1 pkt 3 Ustawy Prawo oświatowe).

Profilaktyka rozumiana jako zapobieganie występowania niepożądanych procesów i zjawisk określanych jako przejawy patologii życia społecznego, jako system działań wzmacniających lub podtrzymujących różne, dodatnie społecznie postawy uczniów jest realizowana podczas działań edukacyjnych szkoły, tj. w ramach godzin wychowawczych i w postaci różnych zajęć wychowawczo-profilaktycznych.

2. Prawne wyznaczniki funkcjonowania szkolnego programu wychowawczo- profilaktycznego

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 72.
- Akty prawne Konwencji Praw Dziecka.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2012, poz. 997 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2016, poz. 895).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz.U. Nr 26, poz. 226).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2013, poz. 532).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz.U. Nr 26, poz. 226).
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.z dnia 13 lipca 2010r.).
- Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009r. poz. 17 z późn. zm.).
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591 z późn. zm.).
- Rozporządzenie MEN z 14 maja 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. (Dz.U.poz.872).
- Rozporządzenie MEN z 12 sierpnia 2020 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
- Wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego

3. Diagnoza potrzeb w tym analiza zasobów szkoły oraz występujących zagrożeń

Podstawą skutecznej pracy wychowawczej jest umiejętność prawidłowego zdiagnozowania sytuacji, w której pracujemy. Istnieje wiele dróg właściwego diagnozowania postaw i zachowań naszych uczniów, a także przyczyn takiego, a nie innego ich funkcjonowania w szkole. Analizując stan, w którym się znajdujemy, powinniśmy poznać możliwości oraz ograniczenia reprezentowane przez naszych wychowanków. Powinniśmy zadbać o zbadanie ich predyspozycji społecznych. Należy również, na ile tylko to jest możliwe, zaznajomić się z uwarunkowaniami środowiskowymi, w których na co dzień żyją nasi uczniowie.

Szczególny niepokój budzą raporty specjalistów z zakresu otyłości wśród dzieci i młodzieży oraz cyberprzemocy. Ponad 22% dzieci w szkołach cierpi na otyłość, a co drugie zetknęło się z cyberprzemocy. Zagrożenia te mogą również stać się udziałem uczniów naszej szkoły, toteż w harmonogramie działań programu profilaktyczno-wychowawczego zostaną uwzględnione kompleksowe działania profilaktyczne i naprawcze.

4. Cele profilaktyki i pracy wychowawczej w szkole

W szkole:

- Tworzy się ciepłą atmosferę
- Diagnozuje się zagrożenia
- Wcześnie interweniuje się w sytuacji zaistniałego problemu
- Zapobiega się niebezpieczeństwom, w tym przemocy fizycznej i psychicznej
- Wspiera się uczniów w rozwoju emocjonalnym, społecznym i fizycznym
- Zwiększa się samoświadomość uczniów co do niebezpieczeństw i zagrożeń
- Przeciwdziała się i zapobiega uzależnieniom, osłabia się czynniki ryzyka, wzmacnia się czynniki chroniące
- Kształtuje się i wzmacnia pozytywne postawy i zachowania oraz rozwija umiejętności respektowania norm społecznych

- Dbą się o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów w szkole
- Kształtuje się postawy pro-zdrowotnej

Uczeń:

- umie odnaleźć swoje miejsce w zmieniającej się rzeczywistości
- potrafi wyrażać swoje potrzeby i skutecznie porozumiewać się z otoczeniem w sposób niekonfliktowy
- szanuje godność innych, akceptuje ich odmienność
- podejmuje inicjatywy do pracy zespołowej, zgodnie współpracuje w grupie
- stosuje się do reguł przyjętych w zespole klasowym oraz zapisów zawartych w Statucie Szkoły
- wyraża swoje uczucia, jest otwarty na potrzeby innych
- bierze udział w życiu klasy i szkoły
- dokonuje mądrych wyborów
- planuje i kontroluje własną pracę, świadomie dobiera zadania
- stara się wcielać w życie podstawowe zasady moralne (dekalog)
- okazuje szacunek dla kultury, tradycji, języka, a także poszanowania dla innych kultur
- postępuje według zasad zdrowego stylu życia
- jest odpowiedzialny za środowisko
- rozwija w sobie poczucie własnej wartości
- właściwie reaguje na niepowodzenia.

5. Model absolwenta- oczekiwane rezultaty

Uczeń, który ukończył szkołę:

Wie:	Potrafi:	Przejawia:
<ul style="list-style-type: none"> -jak zachować się w grupie i klasie - jak właściwie reagować na niepowodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentować własne zdanie - słuchać innych - być obiektywnym i tolerancyjnym - właściwie przyjmować porażki 	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętności tworzenia wizji społecznych - łatwość nawiązania kontaktów międzyludzkich - własną inicjatywę
<ul style="list-style-type: none"> - gdzie ma zdobywać wiedzę - rozumiegi samokształce nia 	<ul style="list-style-type: none"> - korzystać sprawnie z biblioteki - świadomie selekcjonować publikacje medialne - wybierać to, co przydatne i najważniejsze <ul style="list-style-type: none"> - rozwijać zainteresowania - znaleźć własne sposoby i techniki uczenia się <ul style="list-style-type: none"> - umiejętnie korzystać z Internetu, zna zagrożenia i potrafi im przeciwdziałać 	<ul style="list-style-type: none"> - dociekliwość - potrzebę wiedzy - chęć rozwijania własnej osobowości
<ul style="list-style-type: none"> -jak dbać o własne zdrowie 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumieć własne potrzeby - samodzielnie dbać o higienę osobistą, pracy i wolnego czasu - prawidłowo się odżywiać - rozumieć istotę życia bez używek, umie odmawiać 	<ul style="list-style-type: none"> - dojrzałości w rozwiązywaniu własnych problemów - postawa samokrytyczna, - umiejętność organizowania zdrowego stylu życia
<ul style="list-style-type: none"> - jak brać czynny udział w życiu społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> - cenić tradycję i kulturę region - pielęgnować wartości związane z rodziną i ojczyzną - cenić walory estetyczne języka region 	<ul style="list-style-type: none"> - chęć poznania najbliższego środowiska i specyfiki swojego regionu - zrozumienie własnej drogi życiowej - dbałość o własne otoczenie i środowisko swojej miejscowości

	- szanować przyrodę i dbać o środowisko przyrodnicze	- chęć pielęgnowania języka gwary regionu
--	--	---

6. Zadania szkoły w zakresie profilaktyki i wychowania

Zdrowie – propagowanie pozytywnych wzorców zdrowego stylu życia

- Propagowanie pozytywnych wzorców zachowania i zdrowego stylu życia.

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

- Kształtowanie postaw. Wychowanie do wartości (tolerancji wobec inności, zasad demokracji, sprawiedliwości społecznej i zasad moralnych)
- Kształtowanie umiejętności rozpoznawania, nawiązywania i wyrażania stanów emocjonalnych w formie przekazów werbalnych i niewerbalnych
- Uświadomienie znaczenia miłości, przyjaźni w życiu człowieka
- Rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez aktywne formy pracy, rozpoznawanie i rozumienie pozytywnych cech każdego ucznia
- Rozwijanie wrażliwości na dobro
- Kształtowanie postawy szacunku wobec siebie i innych
- Wyrabianie u uczniów zdolności dostrzegania potrzeb innych ludzi-propagowanie idei wolontariatu.

Kultura – wartości, normy, wzory zachowań

- Wypracowanie w zespołach klasowych norm i reguł obowiązujących każdego ucznia na terenie szkoły
- Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży
- Eliminowanie wulgaryzmów w życiu szkoły i poza nią
- Zapoznanie z historią, kulturą i tradycją naszego regionu
- Kształtowanie postaw patriotycznych
- Kształtowanie systemu wartości w oparciu o wartości chrześcijańskie i ogólnoludzkie

- Wyrabianie poczucia odpowiedzialności za środowisko

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych

- Skuteczne zwalczanie przejawów agresji wśród uczniów,
- Profilaktyka uzależnień (przestrzeganie przed cyberprzemocą, uzależnieniem od telewizji, gier komputerowych, papierosów, narkotyków, dopalaczy),
- Wdrażanie do przestrzegania przepisów bezpieczeństwa w szkole i poza nią,
- Działalność profilaktyczna w szkole i placówce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- w przypadku **profilaktyki uniwersalnej** – wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji szkodliwych,
- w przypadku **profilaktyki selektywnej** – wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych,
- w przypadku **profilaktyki wskazującej** – wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji uzależniających lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

7. Strategia ewaluacji programu

Program wychowawczo-profilaktyczny jest utworzony w oparciu o nową podstawę programową. Po realizacji rocznego planu pracy należy dokładnie przeanalizować możliwość realizacji poszczególnych zadań zawartych w programie. Corocznie będą uwzględniane w rocznych planach aktualne priorytety profilaktyczne i wychowawcze i ewentualne uwagi z bieżącej analizy sytuacji w szkole. Również harmonogram działań aktualizowany będzie corocznie. Wskaźnikami do ewaluacji są założone efekty, ocena stopnia ich osiągnięcia jest oceną skuteczności założonego programu. Zmiany w programie zostaną zapisane w formie aneksu.

Sposoby ewaluacji programu

- Wywiad środowiskowy
- Rozmowy wychowawcze
- Opinie uczniów i rodziców
- Analiza dokumentacji szkolnej
- Ankiety
- Obserwacja

Podsumowanie

1. Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły jest realizowany przez wszystkich pracowników szkoły, a także uczniów i ich rodziców.
2. Projekt Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną w dniu .....
3. Program Wychowawczo-Profilaktyczny został zatwierdzony uchwałą Rady Rodziców w dniu .....
4. Program Wychowawczo-profilaktyczny Szkoły wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

*Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany
przez Radę Pedagogiczną w Szkole Podstawowej w
Olszanie*